

Dierlijke mest

door Jan Bokhorst LBI

Compost heeft vooral invloed op de bodemkwaliteit. Hulpmeststoffen leveren vooral nutriënten. Dierlijke mest heeft beide eigenschappen. De mate waarin een mest juist bodemverbeterend of juist voedend werkt is afhankelijk van de diersoort, het gebruikte strooisel, maar ook van de manier van bewaren en bewerking en vooral van de leeftijd. In grote lijnen kan worden gesteld dat de variatie in samenstelling zeer groot is, waardoor het moeilijk is algemeen geldende regels op te stellen voor de gebruiksmogelijkheden van dierlijke mest.

SOORTEN MEST

Voor de kasteelt komen in principe runder-, paarden-, geiten-, varkens-, en kippenmest in aanmerking. Champost is ook voor een beperkt gedeelte dierlijke mest omdat er paarden- of kippenmest in is verwerkt.

INVLOED OP DE BODEM

Over de invloed van verschillende mestsoorten op de bodem is vanuit experimenten weinig bekend. Wel zijn er van oudsher praktijkervaringen: het is zinvol die informatie te benutten.

Rundermest is op veel grondsoorten toe te passen. Heeft de bodem een slechte bodemstructuur dan is composteren van belang. Bij dit composteren gaat er wel stikstof verloren. Het is af te raden verse mest te gebruiken, vooral niet als de mest storrijk is. Het beste is de mest enkele maanden te bewaren en dan afhankelijk van structuur en geur één- tot driemaal met een kraan om te zetten. Bij het uitrijden moet de mest 'kort' zijn. Geen grove plakken onderwerken.

PAARDENMEST

Deze mest kan op zware gronden, vooral als deze humusrijk zijn, de grond wat lossen maken. Op zandgron-

Bij de keuze van stalrest is het belangrijk te letten op verschillende kwaliteiten: de diersoort, het gebruikte strooisel, de manier van bewaren en bewerking en vooral de leeftijd.

den is paardenmest minder wenselijk. De grond wordt er lossler van, terwijl wat meer binding van de gronddeeltjes hier juist van belang is. Ook de levering van voedingsstoffen is op zandgronden beperkt.

GEITENMEST

De samenstelling van deze mestsoort blijkt zeer variabel. Soms is het zeer rijk aan voedingselementen en moet men oppassen met de gift.

VARKENSMEST

Een strorijke varkensmest met een goede structuur is op zandgronden een mogelijkheid. Voor kleigronden is deze mest minder geschikt.

KIPPENMEST

Kippenmest is zeer rijk aan voedingsstoffen en het zeer hoge fosfaatgehalte maakt gebruik ook minder wenselijk.

LEVERING VAN VOEDINGSSTOFFEN

Het is van belang van een meststof een complete analyse te hebben met de gehalten aan droge stof, organische stof, stikstof, fosfor, kalium en magnesium.

Kalium en magnesium zijn in het algemeen snel beschikbaar. Fosfor minder en vooral de levering van stikstof kan sterk variëren. De stikstoflevering is sterk afhankelijk van de al eerder genoemde herkomst van de mest. Onderstaande tabel geeft de verschillen aan van de nu in de biologische kasteelt gebruikte meststoffen.

! Aanvoer van dierlijke mest is sterk gelimiteerd, maximaal 170 kg N per ha per jaar waarvan 35 kg N uit biologische mest. Aanvullend zijn meststoffen van plantaardige oorsprong nodig om in de gewasbehoefte te voorzien.

In deze bemestingproef is de stalmest alleen op de plantbedden aangebracht.

ORGANISCHE STOFOPBOUW

Hoewel minder dan compost is dierlijke mest van belang voor de organische stofopbouw. Het C/N quotiënt zegt iets over het effect op de humusopbouw; hoe hoger het getal, hoe langzamer de mest afbreekt en bijdraagt aan verhoging van het organische stofgehalte.

OVERIGE EIGENSCHAPPEN

Kennis over de invloed van mest op het bodemleven is nauwelijks voorhanden. Wel is de ervaring dat mest een veel grotere invloed op het bodemleven heeft dan compost. Vooral regenwormen worden door mest gestimuleerd.

Over de invloed op bodemstructuur en ziekteverendheid is vanuit onderzoek nog weinig bekend. Met betrekking tot ziekteverendheid zijn de resultaten wisselend.

Tabel 5 Samenstelling en stikstoflevering van een aantal mestsoorten.

	N kg/ton	P kg/ton	K kg/ton mest	C/N quotiënt	kg N per ton beschikbaar direct	kg N per ton beschikbaar In 12 maanden
Rundveepotstalmest	5.6	2.7	12.4	14	0.7	3.6
Rundveedrijfmest	5.9	1.6	4.5	5	3.5	5.8
Geitenmest	7.0	3.6	15.7	13	1.3	3.2
Kippenmest	22.5	9.3	19.3	12	5.3	17.9
Paardenmest	5.2	1.7	8.0	18	.9	2.6
Varkensmest	7.5	3.9	2.9	12	1.5	5.1
Champost	5.8	1.6	7.2	21	0.3	4.0

